

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(7)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(13)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญา	9
การถ่ายทอดภูมิปัญญาไทย	17
ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	19
ความรู้เกี่ยวกับชุมชนบ้านหนองเหียง	19
ความรู้เกี่ยวกับไผ่และผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสาน	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การตรวจสอบเครื่องมือ	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	58

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	
รูปแบบและพัฒนาการของเครื่องจักรสานบ้านหนองเหียง	
อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	59
เครื่องใช้ในการเกษตร	59
เครื่องใช้ในครัวเรือน	61
เครื่องมือจับสัตว์น้ำ	65
เครื่องใช้ในพิธีกรรม	69
บทที่ 5	83
การถ่ายทอดภูมิปัญญา	
แหล่งความรู้ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขาหัตถกรรมพื้นบ้าน	
เครื่องจักรสานบ้านหนองเหียง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	85
ผู้ถ่ายทอดและผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขาหัตถกรรม	
พื้นบ้านเครื่องจักรสานบ้านหนองเหียง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	89
วิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขาหัตถกรรมพื้นบ้านเครื่องจักรสาน	
บ้านหนองเหียง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	90
การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจที่มีผลต่อการถ่ายทอดภูมิปัญญา	
ท้องถิ่นสาขาหัตถกรรมพื้นบ้านเครื่องจักรสานบ้านหนองเหียง	
อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	99
บทที่ 6	103
บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	103
อภิปรายผล	109
ข้อเสนอแนะ	114
บรรณานุกรม	121
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก แบบสำรวจสภาพแวดล้อมทั่วไป	127
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์	133
ภาคผนวก ค ประวัติผู้ทรงภูมิปัญญา	151
ภาคผนวก ง ประวัติผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญา	155

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก จ ประวัติผู้เกี่ยวข้อง	159
ภาคผนวก ฉ ศัพทานุกรม	163
ประวัติผู้วิจัย	167

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แสดงจำนวนสกุลและพันธุ์ไฟในโลกล	29
3.1	ผลการประเมินแบบสำรวจสภาพแวดล้อมทั่วไป	55
3.2	ผลการประเมินแบบสัมภาษณ์	56
3.3	แสดงการลงภาคสนาม	57
4.1	เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของเครื่องใช้ในการเกษตร	72
4.2	เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของเครื่องใช้ในครัวเรือน	75
4.3	เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของเครื่องมือจับสัตว์น้ำ	79
4.4	เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของเครื่องใช้ในพิธีกรรม	81
5.1	แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ 1 ผู้ทรงภูมิปัญญา	83
5.2	แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ 2 ผู้รับการถ่ายทอด	84

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	แสดงกรอบแนวความคิดในการวิจัย	7
2.1	แสดงแผนที่จังหวัดชลบุรี	21
2.2	แสดงแผนที่อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี	22
2.3	แสดงลักษณะของมิดโต้	40
2.4	แสดงลักษณะของมิดจ๊กตอก	40
2.5	แสดงลักษณะของเหล็กหมาด	41
2.6	แสดงลักษณะของคีมไม้	41
2.7	แสดงลักษณะของเรือหรือรู้อยู่หวาย	42
2.8	แสดงลักษณะของลายขัด	44
2.9	แสดงลักษณะของลายทแยง	45
2.10	แสดงลักษณะของลายเฉลว	46
2.11	แสดงลักษณะของลายขดหรือลายถัก	47
2.12	แสดงลักษณะของลายอิสระ	47
4.1	แสดงลักษณะของกระเบื้อง	59
4.2	แสดงลักษณะของกระฉาด	60
4.3	แสดงลักษณะของตะกร้า	60
4.4	แสดงลักษณะของปั้งกี	61
4.5	แสดงลักษณะของกระซอนแบบเหลี่ยมและแบบกลม	62
4.6	แสดงลักษณะของเข่งแบบตาถี่	62
4.7	แสดงลักษณะของเข่งแบบตาห่าง	62
4.8	แสดงลักษณะของฝาชีแบบครึ่งวงกลม	63
4.9	แสดงลักษณะของฝาชีแบบทรงกรวย	63
4.10	แสดงลักษณะของกระด้ง	64
4.11	แสดงลักษณะของตะแกรง	64
4.12	แสดงลักษณะของหวดทรงกรวย	64
4.13	แสดงลักษณะของหวดทรงกลม	64
4.14	แสดงลักษณะของกระติบข้าวเหนียว	65
4.15	แสดงลักษณะของส้อมดักปลา	66

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่		หน้า
4.16	แสดงลักษณะของไชคักปลา	66
4.17	แสดงลักษณะของตะขี้องธรรมชาติแบบกระบอกขวด	67
4.18	แสดงลักษณะของตะขี้องธรรมชาติแบบกลม	67
4.19	แสดงลักษณะของตะขี้องกบ	68
4.20	แสดงลักษณะของลอบนอนแบบสาน	68
4.21	แสดงลักษณะของลอบนอนแบบห่าง	69
4.22	แสดงลักษณะของลอบนอนแบบถี่	69
4.23	แสดงลักษณะของเจลว	70
4.24	แสดงลักษณะการปักเจลวบนหม้อยา	70
4.25	แสดงลักษณะการปักเจลวในนาข้าว	71

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี